

**SUFERINȚELE
MAMEI BLONDINA,
O MARTIRĂ A SIBERIEI**

Carte tipărită cu binecuvântarea

I.P.S. TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Ediția a III-a

EDITURA MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA

2010

CUPRINS

Cuvânt înainte5

TRAGEDIA VIETII MELE

Cap. 1 Predarea Basarabiei la ruși	7
Cap. 2 Așteptarea plecării în România.....	13
Cap. 3 Arestarea soțului meu	18
Cap. 4 Arestarea mea	22
Cap. 5 Viața în închisoare.....	26
Cap. 6 Viața în lagărul de invalizi	38
Cap. 7 Viața în lagărul „Orlovo Rozovo”	45
Cap. 8 Ultimii doi ani în lagăr	61
Cap. 9 Viața în colectiv.....	71
Cap.10 Viața cu mama.....	81
Cap.11 Eliberarea mea	92
Cap.12 Viața în Basarabia	99
Cap.13 Viața cu fiul meu	106

MĂRTURII*Elena Ramba*

Amintiri despre tanti Blondina 121

Elena Stoleriu

Mama Blondina sau

o viață dăruită semenilor 127

Arhim. Veniamin

Pribeaga Blondina..... 138

ANEXE

Minuni ale Sfintei Paraschiva

consemnate de Mama Blondina. 143

Pătimirea Sfintei Mucenițe Blandina

și a martirilor din Lion 161

Pentru comenzi:

Editura Mănăstirea Sihăstria

Com. Vânători, jud. Neamț, Cod 617500

Tel./fax. 0233.251894

TRAGEDIA VIETII MELE

Capitolul 1

Predarea Basarabiei la ruși

27 iunie 1940.

O zi frumoasă, senină, liniștită, plină de veselie se apropia de sfârșit. Ora 5 seara. Eu cu băiatul meu de 13 ani mă aflam la rudele mele, fratele soțului meu, preot într-un sat la 25 km depărtare de orașul în care trăiam noi, unde ne petreceam vacanța. Am deschis radioul ca să ascultăm știrile, ca de obicei, dar ne-am îngrozit. S-a auzit vocea tremurătoare a regelui Carol:

„Dragi basarabeni, o mare nenorocire a lovit țara noastră. Rușii cer predarea Basarabiei. Noi nu avem putere să luptăm cu ei. Am trimis o delegație în Germania. Să vedem ce vom putea face. Mâine la ora 5 dimineața vă dau rezultatul definitiv”.

Am rămas încremeniți, disperați, mai ales eu care eram aici cu copilul, având soțul acasă. Am vrut să plec imediat acasă, dar în tot satul nimeni nu voia să pornească la drum seara și în așa împrejurări. N-am dormit toată noaptea, așteptând ora 5 dimineața, care a sosit cu vești foarte triste. Aceeași voce a regelui Carol a spus:

„Dragi basarabeni, nu este altă salvare decât să părăsiți Basarabia, luând cele necesare. Veniți toți în România, numai cei săraci rămân pe loc. Am dat ordin armatei să se retragă ultima pe jos și toate vehiculele să le pună la dispoziția populației.

Am făcut convenție cu rușii ca trei zile să nu intre în Basarabia, ca să vă puteți refugia toți. Să nu vă fie frică, dacă nu încăpeți în România, vă primește cu drag Germania”.

La ora 6 dimineața am pornit acasă pe jos cu băiatul, mai mult fugind decât mergând. La ora 12 am ajuns la marginea orașului nostru, dar ne-am îngrozit de cele ce am văzut. Zeci de tancuri rusești, cu soldați veseli, care țipau, cântau, având atitudinea unor mari biruitori. Evreii, care considerau o mare fericire venirea rușilor și care toți au rămas în Basarabia, îi primeau cu pâine și sare, cu flori și cu panglici roșii la piept.

Când am ajuns acasă, soțul meu disperat ne-a spus: „Dacă erați acasă, acum eram în România. La ora 7 seara în ziua de 27 iunie a venit căpitanul Mihăilescu cu o căruță mare și 2 soldați și mi-a zis: «Ia repede ce poți și pleacă!» Cum era să plec fără voi?”

În 28 iunie 1940 s-a închis granița, la o jumătate de zi, nu la trei zile, cum au promis rușii.

Două săptămâni Basarabia a rămas fără administrație, numai cu soldații care țineau ordinea. Pe la 15 iulie au început să vină organe administrative. A doua zi a început arestarea celor care făcuseră politică română: liberali, avereșcani, gardiști și chiar țărăniști. Prin sate au mai rămas câțiva chiaburi, care, nevrând să se despartă de bogăția lor, au fost arestați și averea confiscată. O bună parte din averea lor cădea în mâinile celor care-i arestau.

De noi la început nu s-au atins. Stăteam în încordată așteptare. La începutul lunii august a început să vină corpul didactic.

Într-o zi, soțul meu a fost chemat la sfatul popular, unde i s-a propus să ocupe postul pe care l-a avut înainte – inginer agronom, șef de plasă. Soțul meu a refuzat această propunere pe motivul că este fiu de preot – ceea ce la ei se socotea origine nesănătoasă – și n-au să aibă încredere în el. A cerut să-i dea un serviciu mai mic, în specialitatea lui. Atunci unul din ștabi i-a spus: „Vezi câte mașini se îndreaptă în fiecare zi spre închisoarea Tighinei. Dacă mâine nu te prezinți la serviciu, vei fi acolo!”

De frică s-a prezentat la serviciul propus. Tot cu această metodă m-au obligat și pe mine să-mi reiau postul în învățământ la școala cu 7 clase de liceu. Mi s-a dat fosta mea clasă a IV-a, a căror elevi au reușit la liceu, dar i-au întors înapoi pentru a repeta clasa, ca să facă obiectele în limba rusă. Copiii nu știau deloc rusește și era o muncă foarte grea. De trei ori pe săptămână, seara, trebuia să facem cu tot tineretul limba rusă.

Băiatul meu, care trecuse în clasa a III-a la liceul „Alec Russo” din Chișinău, a rămas să învețe în clasa a VII-a. Fericirea lui a fost că noi acasă vorbeam rusește și de la 5 ani eu l-am învățat să scrie și să citească rusește. Era primul în clasă.

Greu treceau zilele. A venit la noi un inspector școlar ucrainean, rugându-ne să-l primim în gazdă provizoriu, până ce-și va găsi o locuință. Știam că sunt răzbuunători, l-am primit cu o condiție, numai pentru o lună. El a stat 3 luni, motivând că nu găsește o gazdă potrivită pentru situația lui.

Am văzut că el nu se ocupa de școala noastră deloc, fiind mereu în deplasare. L-am întrebat odată de ce nu vine să mă controleze, eu eram singura româncă între ruși, am învățat altă pedagogie și nu știam cum să predau după metodele

rusești. Mi-a spus foarte sincer că el e ocupat cu arestarea chiaburilor și că a trimis acasă la Vinița 30 de covoare basarabene. Altădată, la reproșul meu că nu se ocupă de școală, a fost și mai sincer și a zis: „Eu sunt fierar de meserie, ce cunoștințe școlare pot să am?” M-am mirat și i-am spus: „Dar cum puteți fi inspector școlar?” Atunci a scos carnetul de partid și, râzând, mi-a zis: „Această cărticică roșie face minuni”. În curând aflând superiorii de afacerile lui, l-au arestat și așa am scăpat și noi de el.

În luna noiembrie, venind odată la școală, m-am dus în cancelarie să semnez condica de prezență și am găsit pe masă ziarul local, în care citind, văd numele meu. Era pus expre de colegii mei pe masă. Citesc: „Din imprudența organelor administrative și ale securității, la postul de conducător al raionului – în secția agricolă – s-a strecurat un om periculos, fiu de popă, care imediat trebuie scos din serviciu”. Era vorba de soțul meu pe care peste două zile l-au scos din serviciu, fără nici o motivare.

Era o lovitură mare, mai mult morală decât materială. La români era foarte apreciat în fiecare an, primind mulțumiri, decorații, mențiuni... și acum dat afară ca o cârpă! Material eram bine situați. El avea la români 9000 lei salariu și 3000 lei diurnă lunar, eu ca învățătoare 6000 lei; casă nouă, modernă, terminată în anul 1939, care ne-a costat 250.000 lei, 10 ha de pământ, 2 ha de vie, curtea plină de păsări, o vacă; am avut întotdeauna doi servitori; așa ne-au găsit rușii. Prin urmare n-am fi murit de foame fără serviciul lui.

Soțul meu, fiind liber, se ducea mai des la Tighina, la o verișoară de-a mea care era căsătorită

tot cu un inginer agronom și a avut ghinionul de a fi rămas în Basarabia. La ei stătea în gazdă șeful securității județene, căruia ei i-au promis că, dacă el îi ajută să plece în România, ei îi fac acte că i-au vândut casa lor, care era abia terminată și făcută după ultima modă.

Într-o zi vine soțul meu de la Tighina foarte fericit și-mi spune: „Șeful securității i-a zis verișoarei, sub forma unui mare secret, că rușii au cerut de la români pe comuniștii care erau la închisoare, pe Gheorghe Gheorghiu-Dej, Petru Groza, Ana Pauker și pe toți cei care sunt împreună cu ei. Regele Carol al II-lea a acceptat această cerere, dar sub forma de schimb de populație, adică rușii să dea României pe toți funcționarii rămași în Basarabia. S-au trimis listele pe fiecare minister cu numele funcționarilor, printre care eram și noi și ei. Apoi șeful a mai spus: «Să știți că o să vă cheme la securitate, o să țipe la voi, o să vă oblige să semnați că refuzați să plecați în România, dar voi să nu cedați, că aceasta este legal și altă ocazie de a pleca n-o să mai aveți»”.

Această veste a fost pentru noi ca un lucefăr care ne-a luminat viața noastră întunecoasă.

În ziua de 6 decembrie, de Sfântul Nicolae, a venit un milițian la școală și m-a chemat la securitate. Bucuria mea! Foarte curajoasă și liniștită, m-am dus. M-a introdus în biroul șefului securității, m-a invitat să stau pe scaun și deodată cu un ton sever mi-a spus: „Avem informații că familia dumitale vrea să fugă în România!”

Eu nu m-am intimidat deloc și foarte liniștită i-am spus: „Nu suntem așa de proști să ne băgăm în gura morții sau la închisoare, având și un copil. Dar dacă e legal atunci vrem să plecăm în

România, căci acolo este patria noastră. România ne-a crescut, ne-a învățat, ei trebuie să-i slujim”. El atunci foarte înfuriat îmi spune: „De unde știți că e legal? Cine v-a spus asta?” I-am răspuns: „Știu că e legal pentru schimbul populației, dar cine mi-a spus nu voi spune”.

Atunci el a schimbat tonul și cu blândețe mi-a vorbit că trebuie să rămânem aici, căci ne-am născut în Basarabia și că o să ne fie foarte bine. Eu i-am răspuns: „Vă rog terminați cu mine, căci m-ați scos din clasă și copiii au rămas singuri”.

El îmi împinge o listă pe care erau tipărite multe nume și eu semnez și scriu: „Vreau să plec în România”. El foarte nervos mi-a spus: „Pleacă de aici!”

Când am ieșit de acolo, în urma mea a venit același milițian și mi-a spus că este trimis după soțul meu. I-am zis să-i spună soțului meu că eu am semnat pentru plecare. Seara când am venit de la școală, căci făceam ore și după masă, soțul mi-a povestit că l-a ținut două ore, bătea cu pumnii în masă, țipa la el, îl amenința că nu mai iese de acolo. Soțul i-a pus înainte argumentul cu scoaterea lui din serviciu. Atunci șeful a spus: „Și la noi sunt proști, dar eu vă garantez că mâine o să fiți numit în serviciul dumneavoastră”.

Atunci soțul l-a întrebat: „Dar soția mea cum a semnat?” El s-a fâstâcit și a spus: „Chiar dacă a semnat că pleacă, mata ești capul familiei și poți să întorci totul altfel”. Și îi dă aceeași listă și soțul semnează: „Vreau să plec în România”. Înfuriat, șeful a spus: „Pleacă de aici, dar ai să mă pomenești!”

Terminând de povestit soțul meu, eu am spus: „Nu știu ce va fi, România ori Siberia”.

Așteptarea plecării în România

Peste câteva zile, soțul a plecat la Chișinău ca să vadă ce mai este pe acolo, căci de acolo se formau trenuri cu repatriați. Eu, fiind acasă, am început să împachetez lucruri în baloturi. Soțul a venit peste o săptămână din Chișinău, bucuros că au plecat două trenuri în România cu repatriați.

În 15 ianuarie am fost chemați la miliție ca să luăm buletinele sovietice. Ne-am dus amândoi. Eu fiind mai curajoasă, le-am spus: „Ce rost are să ne încurcăm cu cetățenia sovietică, când noi în mod legal plecăm în România, având cetățenia română?” Atunci milițianul i-a dat soțului numai livretul militar, care era valabil până la 5 mai.

Din când în când soțul pleca la Chișinău ca să vadă ce mai este cu plecarea, și de acolo primea același răspuns: „Mai așteptați puțin!”

Într-o zi vine la mine la școală secretarul sfatului popular, un evreu tinerel, fost elev de-al meu, și-mi spune: „Doamnă învățătoare, cu mare părere de rău vă previn în modul cel mai secret că pe soțul dumneavoastră vor să-l aresteze. Trimiteți-l undeva de acasă!”

Am venit acasă, dar în mod diplomatic, să nu simtă soțul meu realitatea, am spus că am auzit că pleacă în România cei ce stau permanent la Chișinău și l-am convins că pentru a pleca mai repede e mai bine să stea acolo tot timpul, iar când va veni momentul plecării să nu vină aici, ci să-mi dea telegramă să merg și eu cu bagajele și cu băia-tul. Avea și unde să stea, că am avut rude acolo.

El a plecat, dar eu am rămas acasă într-o stare deprimată, de nu știam ce e cu mine. La școală făceam pe artista, arătându-mă liniștită și chiar veselă, ca să nu observe nimic colegii mei care erau ruși, iar directoarea adjunctă – chiar soția șefului securității. În timpul acesta, la postul de agronom raional al soțului meu a fost numit soțul nepoatei mele și eu l-am luat în gazdă.

Timpuu trecea foarte greu, în emoții și nervi acasă, în încordare permanentă și fățarnicie la școală, dar de chemare pentru repatriere nu se mai auzea nimic. Mulți dintre cunoscuții care veneau cu trenul îmi spuneau că la gară erau milițieni care întrebau dacă nu l-au văzut pe soțul meu.

În orașul nostru era un inspector securist rus, spaima oamenilor, care aresta pe cei nevinovați, foștii chiaburi, oameni politici, care toată viața au trăit din munca lor cinstită. Era brutal, sadic, încât de el se temea toată lumea numai văzându-l trecând pe stradă. Îl chema „Jmur”.

Într-o zi directorul școlii, un ucrainean foarte cumsecade, m-a rugat ca eu să rămân după lecții și să lipesc o hartă. Când m-am dus în cancelarie, am găsit harta României peste care trebuia să lipesc harta Uniunii Sovietice. Eram singură în cancelarie, am început să sărut harta României și să plâng și așa a trecut o jumătate de oră. Nu mă înduram să pun harta Rusiei peste harta României. A intrat directorul și văzându-mă plânsă, m-a întrebat: „Ce s-a întâmplat?” Și atunci eu i-am răspuns, arătându-i harta României: „Asta este scumpa noastră patrie, de ce nu ne lăsați să ne ducem acolo, doar avem dreptul?” El nu mi-a spus nimic și a plecat.

Peste câteva zile după această întâmplare, seara a venit omul de serviciu și mi-a spus că mă

LIBRIS | We know books

cheamă directorul la școală. M-am mirat, căci știam că nu am treabă la școală în acest timp, dar m-am dus. Directorul m-a așteptat la poarta școlii și mi-a spus zâmbind: „Bine ai venit”, și m-a invitat la locuința lui. Eu și mai mirată, l-am întrebat: „Ce să fac la dumitale acasă?” El mi-a răspuns: „Nu te speria. Totul este spre binele matală”.

Am intrat în casă și am încremenit. În cameră era „Jmur”. Primul gând mi-a fost că sunt arestată, dar directorul, văzând emoția mea, mi-a spus: „Uite, stai de vorbă cu cel mai bun prieten al meu” și a ieșit afară. Jmur mă invită să stau jos și-mi spune: „Știi că sunt sperietoarea raionului, dar cu dumneata vreau să vorbesc în modul cel mai prietenesc. Directorul cu tot colectivul sunt mulțumiți de dumneata ca învățătoare și colegă. M-au rugat să vă conving să renunțați la plecarea în România și să rămâneți cu noi”.

Auzind asta, eu m-am liniștit și chiar am prins curaj, dar hotărât am spus: „Aceasta nu pot să fac. Pe soțul meu l-ați desconsiderat. Având facultatea, a fost dat afară fără nici o vină. Sunt sigură că aceeași soartă îl așteaptă și pe copilul meu aici. Eu care am terminat școala românească îmi vine foarte greu să predau după metode complete necunoscute; apoi crescuți, educați, învățați de România, suntem datori să slujim României. De ce nu ne dați voie să plecăm, așa cum au plecat mulți, doar în mod legal ne cerem dreptul?”

El era agitat, nervos, revoltat, dar se stăpânea și cu o voce chiar blândă, a zis: „Au plecat oameni de care noi nu avem nevoie, pensionari, bolnavi, mame cu copii mici, dar oamenii de care avem nevoie îi reținem”. Și, apropiindu-se de mine, a pus mâna pe umărul meu și mi-a spus: „Uite, cererea e